התנועה הקיבוצית
מחלקת שנת שירות

רגע אקטואלי

הקרב על הנרטיב: שינוי שם המלחמה

בשבוע שעבר אישרה הממשלה שינוי של שם המלחמה ממלחמת "חרבות ברזל" ל"מלחמת התקומה".
ההחלטה עוררה סערה ציבורית, במיוחד בקרב משפחות שכולות והורי חטופים,
שראו בכך מהלך פוליטי של "שכתוב היסטוריה" ומחיקת הכישלון.

נושא זה מעלה שאלות אודות כוח השפה והפער בין נרטיב ממלכתי לזיכרון אישי. עבור הש"שנים, שחוו את המלחמה בזמן אמת ועומדים בפני גיוס - זוהי הזדמנות לבחון כיצד מדינות מעצבות זיכרון קולקטיבי, ומהי אחריותם לשמר את האמת.

הקרב על הנרטיב:

נצפה בסרטון קצר המתאר את הסערה סביב שינוי שם המלחמה:
לצפייה בסרטון >>

כעת נצפה בדבריו של יזהר שי, שבנו ירון נפל בקרב ב-7 באוקטובר:
לצפייה בסרטון >>

נקרא יחד את הפוסט של איריס חיים שבנה נפל בשבי ונהרג בשוגג מירי צה"ל:

"הרהורים שעלו בי כששמעתי על שינוי שם מלחמת חרבות ברזל/שמחת תורה/שבעה באוקטובר:

בטרם יבש דם ילדנו
בטרם חזרו כל חטופנו
בטרם שוקמו בתינו השרופים
בטרם שוחררו אלפי הפצועים
נולד שם חדש למלחמה
מלחמת תקומה

כששאון המחדל עדיין צורב את ליבנו
כשזכרון מחסור הגנה לאזרחים תמימים בוער עדיין בתוכנו
קוראים לזה מלחמת תקומה

מלחמה שבה מיטב חיילינו מסרו נפשם למען חטופים
אזרחים במדינה מתוקנת
מלחמה שנגרמה בגלל פילוג ושנאה
מלחמה שהגיעה בעקבות שאננות, זלזול, עיוורון ושתיקה
מלחמה שקרתה עקב רשלנות, סתימת פיות ויוהרה
לא תקרא מלחמת תקומה

תקרא מעתה מלחמת שמחת תורה
מלחמת חטא היוהרה.
הדברים האלה נכתבו אתמול בלילה כשהם פשוט מציפים אותי".

שאלות לדיון:

- מדוע חשוב איך קוראים למלחמה? כיצד השם משפיע על הדרך שבה נזכור ונספר את האירועים?
- השוו בין "חרבות ברזל" ל"מלחמת התקומה" - מה כל שם מדגיש/ מסתיר? איזה סיפור כל שם מספר על המלחמה?
- מה ההבדל בין נרטיב ממלכתי (איך המדינה רוצה שנזכור) לבין זיכרון אישי/משפחתי שלנו כאזרחי המדינה?
- משפחות שכולות אומרות שהשם החדש "מטשטש את הכישלון" ו"משכתב את ההיסטוריה". האם יש אחריות למדינה להכיר בכישלון כחלק מהזיכרון הרשמי? מהו המחיר של מחיקתו?
- האם שינוי שם המלחמה הוא מהלך פוליטי? אם כן, מה הבעיה בכך? האם כל שימוש בסמלים לאומיים הוא בהכרח פוליטי?
- החלפת שם המלחמה עולה 2 מיליון שקלים. האם זה שימוש ראוי בכסף ציבורי בעת הזו? מה זה אומר על סדרי עדיפויות של הממשלה?
- אתם חוויתם את המלחמה בזמן אמת. מה האחריות שלכם כ"שומרי זיכרון"? איך תספרו את הסיפור הזה לילדים שלכם?

סבב סיכום:

האם תשתמשו בשם הרשמי "מלחמת התקומה" או בשם אחר? מדוע?